

Kalotaszeg Reménye

„Várván a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.” (Titusz 2:13)

5. szám, 2016. július

Keresztény szellemiségű, ingyenes havilap

**Alternatív
medicina:
valódi vagy
hamis?**

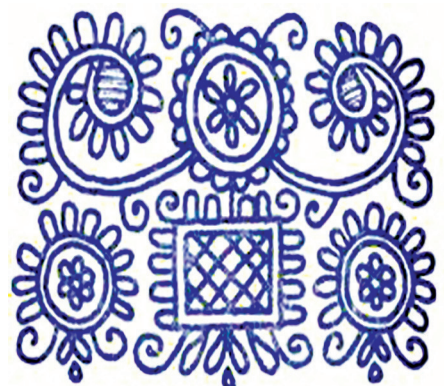
Homeopátia

Először is: mit nevezünk alternatív medicinának¹ (orvoslásnak)?

¹ Egyesek újabban a *Kiegészítő és alternatív medicina* elnevezést javasolják (angolul: CAM – *Complementary and Alternative Medicine*)

A válasz nem éppen könnyű. A legkönnyebb felelet az lenne, hogy az alternatív, más néven kiegészítő orvoslás az, ami nem tudományosan bizonyított, szemben az elfogadott, tudományos alapú orvoslással. Csakhogy: mit jelent az, hogy valami tudományosan bizonyított? A tudomány állandóan fejlődik, és amit máig még nem fedeztek fel, azt a jelenlegi tudás alapján hamisnak, vagy a fantázia világába tartozónak nevezhetik.

(folytatás a 2. oldalon)

Gondoljunk csak Pasteur-re²: az 1860-as évektől kezdve húsz évig harcolt a párizsi Sorbonne egyetem tudósainak, sőt, az egész világnak a megvetésével, míg végül elfogadták a ma már annyira természetesen tűnő csíra-elméletet (azaz, hogy a fertőző betegségeket piciny, élő szervezetek okozzák). Még nehezebb helyzettel találta szembe magát nem sokkal korábban Semmelweis Ignác, a magyar származású orvos³, aki a bécsi szülészeti klinikán, felfigyelt a női páciensek nagyon magas kórházon belüli elhalálozási arányára. Ugyanerre érezve rá, kötelezővé tette az alárendelt orvosoknak a klórmentes fertőtlenítő oldattal való kézmosást az asszonyok részlegén való vizsgálat előtt – amely mindig a boncteremben végzett hullaboncolás után következett (!). E szabály bevezetésével a gyermekági láz miatti elhalálozások száma rendkívül lecsökkent, mégis, mivel akkoriban még nem tudott pontos magyarázatokkal szolgálni, követel-

Dr. Semmelweis Ignác, „az anyák megmentője”

se hatalmas felháborodást váltott ki, úgy hogy végül távozni kényszerült Bécsből, Pesten folytatva munkáját.

Mi állhat egy bizonyos gyógymód mögött?

Valóban, az emberek sokszor nem értik, milyen erők működnek a háttérben: ha ma az Úr Jézus újból köztünk járna, és csupán szava által vagy kézrátétellel gyógyítaná meg a benne hívőket, az ateista orvosok, vagy a szigorúan vett tudományos orvoslás nemde Őt is csak egy alternatív gyógyászként kezelné...?!

Mégis: a Bibliát elfogadó és a Természet törvényeit kutató hívő ember előtt mély szakadék tátong egyrészt a betegét körüláncoló-füstölő, és annak nyakába kígyó- és békacsont-amulettet akasztó afrikai varázsló, másrészt a betegágy mellett az Isteni erőt imában segítségül hívó lelkész, és a minden tudását bevető házi orvos között – függetlenül a betegség végső kimenetelétől.

Mindegy, hogy milyen gyógymódot alkalmaz valaki rajtunk? Hogy milyen filozófia áll a terápia hátterében? Hogy valójában milyen erők lépnek működésbe, ha az illető terápianak vetjük alá magunkat?

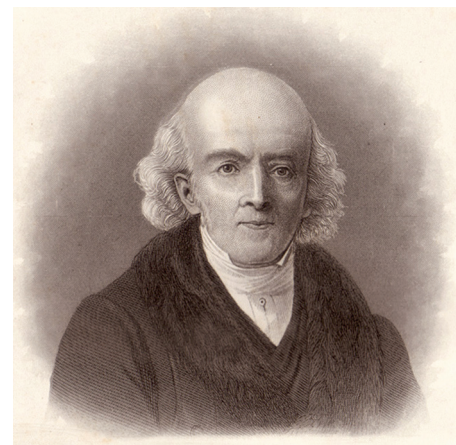
Fő a – nem is annyira bizonyos – gyógyulás, vagy az is, hogy ki áll a színpad mögött, és milyen végső ára lesz segítségé igénybe vételének?

A Természet törvényeit, és az azokra alapuló gyógymódokat a Természet Alkotója irányítja. Ám a hamis elméletek és a babonás, vagy pogány, Biblia és Istenellenes filozófiákra épülő gyógymódok sosem eredhetnek az igaz Istentől, így hát mögöttük csak az állhat, akit a Szentírás a hazugság atyjának nevez, aki kezdetől fogva emberölő volt.⁴

Vizsgáljuk meg tehát a manapság olyannyira elterjedt homeopátiát!

Hazánkban egyre több orvos szerzi meg különböző tanfolyamokon a homeopata orvoslásban való kompetenciát bizonyító oklevelet, de számos gyógyszertárban is kaphatók már homeopata szerek.

De, ha az emberektől megkérdezem, mi is a homeopátia, legtöbbször azt szokták válaszolni, hogy az valami növényes gyógymód. Azonban a növényi alapú gyógyítás orvosi neve a *fitoterápia* – amikor menta, kömény, cickafarok, csalán, stb. – teákat iszunk különböző máj-, gyomor-, légúti, vérnyomás-, vagy egyéb problémák kezelése érdekében. Ide tartoznak a gyógynövényes fürdők, a borogatások, tinktúrák is – de a *homeopátia* mást jelent.

Samuel Hahnemann

A kifejezés két görög szóból tevődik össze: *homiosz*: 'hasonló',

⁴ „Ti az ördög atyától valók vagytok. (...) Az emberölő volt kezdetől fogva, és nem állott meg az igazságban. (...) Mikor hazugságot szól, a sajátjából szól: mert hazug ő, és hazugság atya.” (János 8:44)

Tartalom

Kalotaszeg reménye

2016/5. szám, július

Alternatív medicina:

Homeopátia	1
Utam Istennel.....	7
Tízparancsolat (5)	10
Imasarak.....	16
Szombat vagy vasárnap?	17
Nyerő kérdés	20
Könyvajánló	20

és *pathosz*: 'betegség' szavakból. E gyógymód feltalálója *Samuel Hahnemann*, német orvos volt (1755-1843).

Egy olyan korban élve, amikor még semmit sem tudtak a baktériumokról, vírusokról, és csak találgatták a betegségek okait, illetőleg a *nedvkörtan*⁵ elvei alapján érvágással, hashajtással és hánytatással próbálták „gyógyítani” a pácienseket, Hahnemann egy olyan gyógyítási módszert talált ki, amely sokkal emberségesebbnek és vonzóbbnak tűnt az előbb említettekénél.

Cinchona kéreg

Cinchona fa

Az ő idejében már több mint száz éve volt használatban a *Cinchona*⁶ dél-amerikai fafajta porrá tört kérgé a rengeteg embert sújtó malária gyógyításában, de akkor még senki sem tudta, pontosan miért és mikép-

⁵ A nedvkörtan – *humorálpatólógia* – elméletét bemutattuk lapunk 2., áprilisi számában az Alternatív Medicináról szóló cikkben.

⁶ Magyarosan: *kínafa*

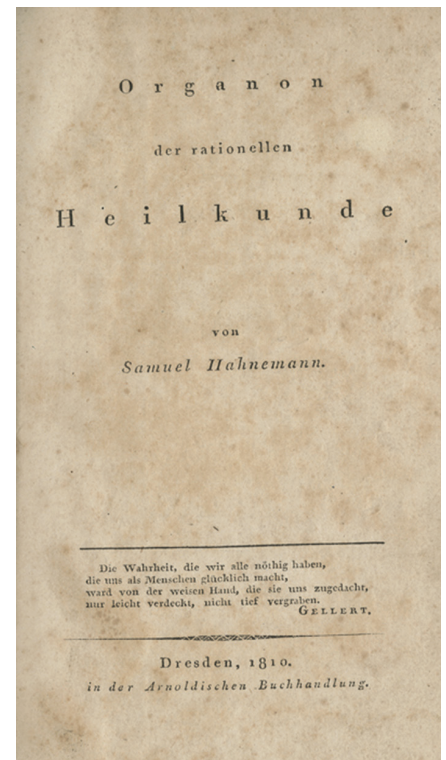
pen hat e szer. Hahnemann, ugyancsak ezeken gondolkozva, többek között észrevette azt, hogy az egészséges embernél e por kiváltja a malária (váltóláz) tüneteit. E megfigyelésből és más észrevételekből kiindulva jelentette ki végül gyógyítási alapvetését, mely ma is a homeopátia alaptörvénye: „*Similia similibus curantur*” (latinul), azaz: „*A hasonló hasonlókat gyógyít.*” Mit jelent ez?

Vegyük például a *Cinchona* kergét! Hahnemann úgy gondolta, ha e szer az egészséges ember esetében maláriás tüneteket vált ki, akkor a maláriás betegeknél a sokszorosán hígított változata (a *homeopátikus kinin*⁷) meggyógyíthatja ugyanezen betegséget. Ugyanígy, a *belladonna* (*nadragulya*) – lévén hogy a megfázás tüneteit idézi elő – erősen felhígított változatát meghűlésre, influenzára ajánlotta. További szerek a réz, az erdei vöröshangya sava, a néma csörgőkígyó mérge, a farkasmaszlag, a salétromsav, stb., amelyeket mind különböző betegségek ellen lehet bevetni. Már ezen szerek nevét elolvasva is megborzong az ember, azonban mégsem kell félnünk tőlük – mindjárt meglátjuk, miért.

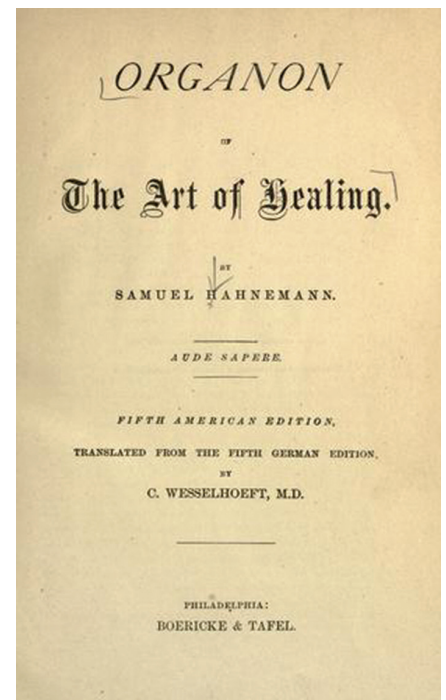
Hogyan is készül tehát a homeopátikus gyógyszer?

A homeopata az illető anyagot vízben vagy alkoholban hígítani kezdi. Vannak tízszeres hígítási lépések – pl. egy csepp anyagot tíz csepp imént említett *vívőanyagba* tesz, és jól összerázza. Ebből egy cseppet kivesz, és újabb tíz csepp vízbe vagy alkoholba teszi, majd újból összerázza. Ezt megismétli akár tízszer vagy tizenötször is, míg az eredeti, legtöbbször mérgező anyagból már szinte semmi sem lesz a *vívőanyagban*. Amennyiben jónak látja, százszoros hígítási lépésekben is alkalmazhatja ezt a módszert. Ha pl. a dobozon 15X van feltüntetve (vagy 15D), akkor ez

⁷ Kezdetben a kínafa porrá tört kergét nevezték *kininnek*. Később, 1820-ban, két francia gyógyszerész, Paul Pelletie és Jean Quavantou két, a kéregből nyert alkaloid vegyületet különítenek el, s az egyiket elnevezik *kininnek* – ez bizonyul később a valódi hatóanyagának.

Hahnemann fő művének, az *Organon*nak – melyet ma is a homeopátia alapkönyvének tartanak – első, 1810-es német nyelvű kiadása

Az *Organon* 19. századi angol nyelvű fordítása

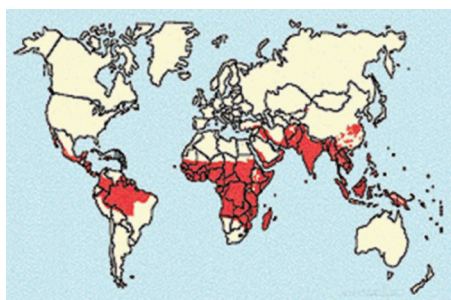
azt jelenti, hogy az eredeti anyagot tizenötször hígították tízszeres mértékben. Ha azonban 15C-t olvasunk, akkor ez 15, százszoros mértékű hígítási lépést jelent. El tudjuk képzelni, mit jelent ez? 2C 1:10.000, arányt jelent. 3C: egy a millióhoz,

5C pedig egy a tízmilliárdhoz arányt jelez. Ugyanez történik a pasztillák esetében is, amelyeknél cukorporral dolgoznak.

Gyakorlatilag a nagy hígításoknál az eredeti anyagnak már egyetlen molekulája sem mutatható ki! Csakhogy a homeopata gyógyászt ez egyáltalán nem zavarja, mivel Hahnemann magyarázata alapján a rázaskor következik be az illető anyag *potenciálása*⁹, azaz ekkor *vitális(élet) energia* szabadul fel, és a vivőanyag molekuláit *gyógyító erővel ruházza fel*. Ilyen módon az a „potenciált” üres víz, amit a beteg kicsi adagokban kap, a homeopata orvoslás szerint beindítja a szervezet öngyógyító erejét.

A kinin-por esetében is példának okáért úgy vélte Hahnemann, hogy minél hígabb formában adják be a betegnek – és persze mindannyiszor jól összerázva – annál nagyobb a hatóereje.

A malária terjedési területe a Földön, 1997-ben

8 Azaz, *képessé* tevése (latinból).

Tehát, Hahnemann megfigyelte a beteg viselkedését, tüneteit, és ezután a rendelkezésére álló szerekből egy olyat választott ki, amelyről úgy gondolta, hogy nagyobb adagban az illető betegség tüneteit okozná. Ezután az illető anyagot többször hígította, rázta, és felírta a kis adagokban történő kezelést.

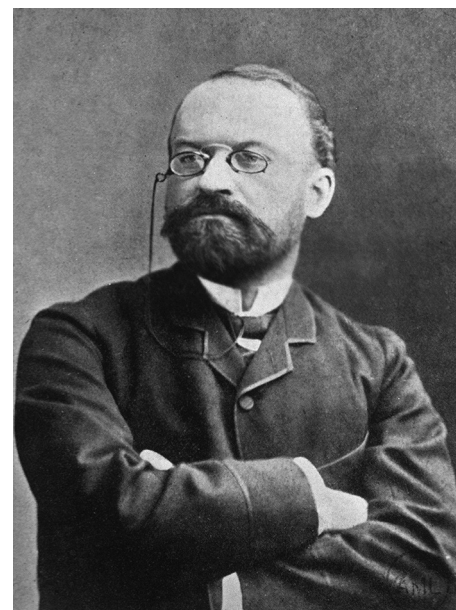
Ma a homeopata orvosok ugyanígy dolgoznak. Számos kérdést tesznek fel a betegnek, szokásait, életmódját, és a különböző tüneteket illetően – mivel állításuk szerint – az egész embert kezelik⁹, nem csupán egy betegséget, majd egy, vagy akár több anyag kombinációjának nagyon hígított, összerázott változatát írják fel.

„[Hahnemann] állítása szerint minél hígabb egy anyag, annál magasabb a hatóereje. A homeopatikus szereket újból és újból felhígítják annak a reményében, hogy attól hatásuk és hatékonyságuk növekszik. Ez a törvény *teljesen ellentmond* annak az orvosi és gyógyszerészeti általános megfigyelésnek, miszerint minél inkább hígított egy anyag, annál kisebb hatást vált ki a szervezetben.”¹⁰

⁹ Ezt nevezzük *holisztikus* megközelítésű gyógyításnak, az angol *whole* 'teljes, egész' szóból.

¹⁰ Dr. Dónal O Mathúna, Dr. Walt Larimore: *Alternatív Medicina*, (Harmat Kiadó, Budapest. 2009), 223. oldal.

Samuel Hahnemann meghalt, mielőtt megtudhatta volna, *hogyan is hat valójában* a Cinchona(kinin)-por a malária ellen. Majdnem ötven évre a halálát követően, 1891-ben mutatta ki D.L. Romanovszkij orosz tudós, hogy a kínafa kérgében található *kinin-alkaloida* az, amely elpusztítja a maláriás ember vérében a betegség időközben felfedezett okozóját, a *plasmodiumot*.¹¹

Charles Louis Alphonse Laveran (1845-1922), francia katonaorvos, a malária és az álomkór kórokozójának felfedezője

De valami mintha mégis működne...

Talán mi is hallhattuk már azt, hogy valakinek, gyermeknek vagy felnőttnek fáj a feje, nem szűnt a hűlése, fáj a háta, és a homeopatikus gyógyszertől hamarosan jobban lett. Ha ez igaz, mi lehet rá a magyarázat?

A tudományos orvoslás esetében minden új gyógyszert, vagy gyógy módot – szabadalmazását megelőzően – rengeteg kísérletnek, kutatásnak kell igazolnia. De vajon megtörtént-e mindez a homeopátia esetében?

2005 augusztusában a brit *Lancet* folyóirat egy nagyméretű, szisztematikus áttekintést adott közre. Ebben 110, a homeopátia hatékonyságát

¹¹ Charles Louis Laveran francia orvoskutató 1880-ban fedezte fel az emberi vérben a malária kórokozóját, a *plasmodium* nevű parazita egysejtűt, melyet az *Anopheles* szúnyogfaj terjeszt.

vizsgáló tanulmányt használtak fel. Amikor a kutatók e tanulmányok közül is csak a színvonalasabbakat elemezték, kiderült, hogy: „*nincs meggyőző bizonyíték arra, hogy a homeopátia több lenne placebónál.*”¹²

De mi is a placebo?

Az orvosok észrevették, mennyire fontos a betegnek a kezelőorvosában, illetőleg a kapott gyógyszerben való bizalma: sokkal hamarabb meggyógyulhat, vagy jobban érezheti magát azon pácienseknél, kik nem bíznak az orvosukban vagy a kezelésben. Ezért, az utóbbi évtizedekben minden gyógyszert, engedélyezését megelőzően, többszörös *placebóvizsgálatnak* kell alávetni.

Hogyan is történik ez?

Tegyük fel, hogy a kutatók 90, kórházba beutalt, magas vérkoleszterinszinttel rendelkező, ugyanolyan étrenden levő, szívbeteg páciensen akarják kimutatni egy koleszterincsökkentő gyógyszer eredményességét. Mit tesznek? Először is, a betegeket három, pl. egyenként 30 tagú csoportba osztják, lehetőleg találmokra, de sem a betegek, sem a kezelőorvosok, ápolók, asszisztensek nem tudhatnak minderről. (Ezt nevezik *duplán vak*, randomizált¹³ tanulmánynak.) Ezután, az első csoportba tartozó betegeknek a valódi gyógyszert, a második csoportban levőknek a gyógyszerhez teljesen hasonló, ám hatóanyag nélküli pirulát, a *placebót*, míg a harmadik, úgynevezett *kontrollcsoportban* levőknek semmit sem adnak.

Egy bizonyos idő elteltével mindenkitől vért vesznek, majd az eredményeket összehasonlítják. Mint várható, a harmadik csoport állapota nem változott, az első pedig – a gyógyszer hatékonyságától függően – többé-kevésbé javult. A meglepő azonban az, ami a második, „üres” tablettát szedők csoportjában levőkkel történik: ezek csupán *azt hitték, hogy kezelik őket, az állapo-*

tuk, habár nem javult a valódi gyógyszer szedőkéhez hasonló mértékben, mégis sokkal jobb azokénál, akiket egyáltalán nem kezeltek. A második csoportnál tapasztalt gyógyulás mértékét nevezik *placebóhatásnak*. A valódi gyógyszer hatékonyságát pedig csak akkor ismerik el, ha az jócskán meghaladja a placebót.

Homeopatikus kezelés

Mi ennek a magyarázata? Valószínűleg az, hogy az egész szervezet jobban működik, ha a beteggel szépen viselkednek, és az megbízik a kezelőjében, s a kezelésben. Itt egyesek öngyógyítást vélnek felfedezni, és azt feltételezik, hogy az emberben titokzatos, isteni erők lappanganak, amelyeket különböző módszerekkel „fel lehet szabadítani”.

Csak hogy a Biblia tanúsága szerint a valódi gyógyulás – történjen az csoda vagy tudományos kezelés által – Istentől származik, Neki köszönhető.

Minden gyógyítás forrása

Az Úr Jézus így szólt: „Nékem adatott *minden* hatalom mennyen és földön.” (Máté 28:18) Jézus szerte járt, és minden hozzá fordulót, aki hitt benne, meggyógyított.¹⁴ Emlékszünk még a Jézus ruháját megérintő vérfolyásos asszony gyógyulására? „Hátulról hozzá járulván, illetve az ő ruhájának peremét: és azonnal elálta az ő vérenek folyása.”¹⁵ De honnan származott a gyógyító erő? Rejtett, öngyógyító erők szabadultak-e fel az asszonyból? A 46. versben ezt

¹⁴ „A názáreti Jézust felkente az Isten Szentlélekkel és hatalommal, és ő szertejárt, jót tett és meggyógyított mindenkit, akik az ördög igájában vergődtek...” (Ap. Cselekedetei 10:38 – Az Új Protestáns Fordítás szerint)

¹⁵ Lukács 8:44.

olvassuk: „Jézus pedig monda: Illete engem valaki: mert én észrevettem, hogy erő származék ki *tőlem.*” Tehát: a gyógyító erő forrása – mint mennyi más esetben is – Jézus volt!

Jézus, a mi Urunk az, aki a gabonamag növekedését adja, ő kormányozza a természet működését, testünk funkcióit¹⁶, és ugyanígy a regenerálódási, gyógyulási folyamatokat, s ő mindent nagyon jól elvégez, ha mi megengedjük neki, nem gördítve elé akadályt helytelen, bűnös viselkedés, mértéktelenség és életromboló hozzáállás által.

Helytálló filozófia?

A homeopátia azt feltételezi, hogy módszerével a test életenergiáit serkenti, előmozdítva ezáltal az öngyógyítást, mivel – ahogy Hahnemann is állította – az összerázás felszabadítja a gyógyító anyag „*spirituális vitális energiáját*”¹⁷. Tehát, a sokszor valójában üres vizet vagy – tabletták esetében – üres cukorport a valódi tudományosságot nélkülöző magyarázat gyógyító erővel ruházza fel.¹⁸

Homeopatikus cukorgolyócskák

Ezek a magyarázatok tudományos szempontból megvizsgálva misztikus jellegűek, és a természet-tudományok – fizika, kémia, biológia – általunk ismert törvényeivel nem támaszthatók alá. Mégis mindig

¹⁶ „...Ő ad mindenknek életet, lehelletet és mindent (...) Mert Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk...” (Ap. Cselekedetei 17:25,28)

¹⁷ *Alternatív Medicina*, 224. oldal.

¹⁸ Jacques Benveniste francia tudós egy 1988-ban a *Nature* folyóiratban közölt állítása szerint, az összerázás a vízmolekulákban „elektromágneses lenyomatot” képez, de ezt azóta még senki sem tudta bizonyítani. (Lásd *Alternatív Medicina*, 223. oldal).

¹² *Alternatív Medicina*, 225. oldal.

¹³ Az *at random* (angolul) 'találmokra' szóból.

Az 1825-ben alapított Magyar Tudományos Akadémia Széchenyi István téri főépülete Budapesten

akadnak – és ezután is lesznek – olyanok, akiket vonz a titokzatosság, akik furcsa, babonás gyógymódokra bízzák magukat, a tudományosan megalapozottak helyett vagy mellett.

E hozzáállásnak különösen kedveznek a mai kultúrában a médiák által egyre jobban terjesztett, távol-keleti filozófiákon nyugvó energia-elméletek, úgy mint a kínai *csi*, a hindu Ajurvédikus gyógyászat *prána*, vagy az ugyancsak hindu jóga *kundalini* energiáinak feltételezett volta.

A tudomány álláspontja

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Orvosi Tudományok Osztálya 2003-as állásfoglalásában a homeopátiát (az ajurvédikus és a tibeti gyógyászzal együtt) a filozófiai alapon nyugvó eljárások közé sorolta.¹⁹ A Magyar Tudományos Tanács 1991-ben közzétett véleménye szerint, a „nem bizonyított gyógyhatású, gyógyszerként el nem fogadott szerekről” szóló állásfoglalásában „a leghatározottabban ellenzi azoknak a gyógyhatásúnak vélt és hirdett szereknek az orvosi, gyógyszer helyetti alkalmazását, amelyeknek a kedvező hatása még nem bizonyí-

tott, amelyek a jelenleg, nemzetközileg és hazánkban is érvényes rendelkezéseknek megfelelő vizsgálati procedúrán nem jutottak át, és azokat illetékesek nem minősítették.”²⁰

A homeopátia teljesen beleillik e képbe, lévén hogy a gyógyszerek szabadalmazásához szükséges, ésszerű, klinikai tanulmányokon alapuló bizonyítása nem megfelelő, állítólagos gyógyhatásait pedig a természet tudományok törvényeivel össze nem egyeztethető, a modern tudomány által rég meghaladott, misztikus filozófiai feltételezésekkel támasztják alá.

Tehát, ez egy valóban olcsó, állítólagos gyógymód, ám de azokra is, kik bíznak benne, legfeljebb ha placebo hatást fog nyújtani. Másrészt határai ott húzódnak, ahol a szervezet természetes, regeneráló mechanizmusai felmondják a szolgálatot,

és fennállhat annak veszélye, hogy egyesek a számukra valóban hasznos gyógyszer helyett használhatják, ami veszélyt jelenthet egészségükre, vagy akár életükre nézve is.

Véggöveztetés

Hívó keresztényekként mit tegyünk hát, ha valaki – legyen az akár jóbarát, orvos vagy gyógyszerész – ilyen fajta gyógyszert ajánl? Az én javaslatom az, hogy használjuk a józan eszünket, éppen úgy, mint amikor gombászni megyünk az erdőbe. Minden gombász tudja, hogy csak azt a gombát lehet leszedni és elfogyasztani, amelyiknek ehété volt a felől *teljesen* meg vagyunk győződve. Ki főzne meg akár magának, akár gyermekének – „csak úgy próbából” – kétes fajtájú gombát?

Ugyanígy, ha egy gyógymód tudományossága, eredete nem világos, vagy ha pogány, nem biblikus filozófiák állnak a háttérben, kerüljük el, és alkalmazzuk csak a tudományosan bizonyított kezeléseket, ugyanakkor nem feledkezve meg arról, hogy a mi

Az egészséges életmód Istentől rendelt gyógyszer

valódi gyógyítónk az Úr Jézus, akihez bármikor bizalommal fordulhatunk. Ő ma is kész azonnal és minden fizetség nélkül meggyógyítani a benne hívőt, mint tette azt majdnem kétezer évvel ezelőtt, amikor fáradhatatlanul rötta, Izrael eltévedt juhait keresve, bűnbeteg Földünk poros útjait.

Jancsó Erik,
Szászfenes

¹⁹ Dr. Varga Orsolya Edith: *A természetgyógyászat integrációja a modern medicinába*. Doktori értekezés. A Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centruma, Debrecen, 2007, 49. oldal.

²⁰ A magyarországi Egészségügyi Tudományos Tanács Tudományos és Kutatásaitikai Bizottságának (ETT TUKEB) állásfoglalásai (1990-1999). 1991. 23. o.

Utam Istennel

Gyökereinkből származó erő

Szakács Miklós vagyok, 47 éves, Bogártelkén születtem és ott is lakom. Mivel nagyon vallásos családdal áldott meg az Úr, már gyerekkorom első éveiben is bővebben hallhattam a jó Istenről és az Ő dolgairól. Rendszeresen jártunk hívó gyülekezetbe. Édesanyám a kórus egyik jó énekes volt, így tőle nagyon sok szép keresztény éneket megtanulhattam.

Nagyanyám, Ágnes mama, sokszor vigyázott ránk, unokákra, szüleink távollétében, és eközben mindig bibliai történeteket mesélt nekünk. Ennek

következtében 5-6 évesen már jókora ismerettel rendelkeztem... Nagymamám sokszor elmondta a Teremtés történetét, minden napot sorjában: melyiken mit teremtett a jó Isten, és hogyan pihent meg, áldotta és szentelte meg a hetediket. Mi, gyerekek hetente tanúi voltunk annak, hogy a családuk a szombat közeledtével félbehagyott a munkával. Az asz-

szonyok már pénteken elkészültek a főzéssel, takarítással, hogy napnyugtakor rendben fogadhatjuk a Teremtő által megszentelt napot, és annak Urát. Családi körben együtt énekelünk, imádkoztunk, majd gyülekezetbe mentünk.

Sok szép, kiskoromtól megtapasztalt dologra emlékszem még ezen kívül. Nagymamám többször elmesélte Boáz és Ruth történetét: az özvegy, szegénység sújtotta Ruth gabonát szedegetni ment Boáz földjére, a férfi pedig ezt látva meghagyta szolgálóinak, hogy hagyják ott a mezőn véletlenül elhullott búzagalászokat, sőt, szándékosan is húzogassanak ki a kérékből, így segítve az asszonyt. De nagymamám a tanítását gyakorlatba is ültette: ő, hányszor láthattam, miként rakta tele a szegény asszonyok táskáját

Bogártelke főutcája

élelmiszerral, zöldséggel. Másrészt figyeltem nagybátyámat, kinek már abban az időben autója volt, miként állt meg számtalanszor, felvéve mindenféle stoppost, gyalogost, s főként idős embereket, akikkel ezután kedvesen elbeszélgetett az utazás alatt. Mivel szeretteim mindezeket nem csak elméletben, hanem a mindennapok gyakorlatában is bemutatták, Istenbe vetett hitem már gyerekkoromban megalapozódhatott.

Ugyanakkor az én életemben sem ment minden kihívások nélkül. Tizenéves lehettem, amikor egy nap barátaim, Egeresről cigarettát vásárolva, engem is meghívtak dohányozni az Agyagos-hegyre. Mivel lelkiismeretem erőteljesen tiltakozott ez ellen, nem egyeztem bele, emiatt viszont el kellett szenvednem, hogy azontúl „szentfiúnak” csúfoljanak.

Bogártelke: kilátás az Agyagos hegyről

Valóban, én már egészen fiatal koromtól vonzalmat éreztem Isten háza iránt, szerettem az Úr házában való lakozást. A zene és egyéb szolgálatok nagy vonzerőt gyakoroltak rám, így az második otthonommá vált. Végül pedig egészen korán, tizenhat éves koromban már eldöntöttem, örök szövetséget kötök Megváltómmal, Jézus Krisztussal. Azóta sem bánom e döntést, és arra törekszem, hogy az Ő képmása ábrázolódjék ki életemben.

Isten csodás közbelépése

Húsz éves voltam, amikor 1989 tavaszán behívtak katonai szolgálatra Nagyváradra. Lelki életemben mély nyomott hagyott ez a családomtól és a hittársaimtól távol töltött időszak. Sóvárogva vágytam hétről-hétre az Úr házába menni, és teljesen azonosultam a zsoltáros szavaival „*Mily szerelmetesek a te hajlékaid, Seregeknek Ura! Kívánczik, sőt emésztődik lelkem az Úrnak tornácai után; szívem és testem ujjongnak az élő Isten felé.*” (Zsolt 84:2-3).

Az Úr, mindezt látva kegyelmes volt hozzám és egy hónap múltán olyan kapukat nyitott meg, melyek lehetővé tették, hogy az egy éves szolgálat alatt a szombatok nagyrészt – összesen harminckettőt – tölt-

hessek családom és gyülekezetem körében.

Milyen csodálatos az Úr! Egy alkalom jut most eszembe, amikor is péntektől hétfő reggelig szóló eltávoztót kaptam. Kisietve a kaszárnyából, felszálltam a Váradról késő délután induló Mamaia expresszre. E járatnak Várad és Kolozsvár között csak két megállója volt: Élesd és Bánffyhunjad, így hát nekem Hunyadon vagy Kolozsváron kellett volna leszállnom, s innen hazajutnom. De ez akkoriban, 1989 nyarán, amikor a nagy üzemanyaghiány miatt autók alig jártak, mindig sok időt emésztett fel, mivel be kellett várnom a legközelebbi, minden faluban megálló személyvonatot. Nemegyszer, miközben péntek esténként az állomásról a faluba érkeztem, az utcán kellett összetalálkoznom az esti Istentiszteletről már hazafele tartó hittestvéreimmel...

Tudva, hogy aznap este az Istentisztelet fél kilenckor kezdődik, elhátároztam, hogy Istenre bízom ezt az ügyet: csendben és buzgón imádkoztam hát, hogy az Úr, ha jónak látja, állítsa meg a vonatot Egeresen. Ezután, alighogy a vonat kifutott Hunyadról, hirtelen késztetést éreztem arra, hogy a leszálláshoz készülődjek. Haboztam egy ideig, de azután mégis felvettem a hátizsákomat, és elindultam az ajtó fele. Nehezen haladtam a sok utas miatt, miközben mindenki engem bámult: egy katonát a csomagjával, aki az ajtó fele tart – holott még a legközelebbi megálló, Kolozsvár, messze van!

De, amint az expresszvonat berobogott Egeres-gyártelepre, hirtelen hallani lehetett a fékek csikorgását, és a vonat lelassított, majd megállt. Ekkor felrántottam az ajtót, és leszálltam. Senki sem volt a peronon rajtam kívül! A forgalmista egy picit

Egeres Gyártelep vasútállomása

várt, majd felemelte jelző tábláját, és a vonat megindult, hogy azután elhalkuló dübörgéssel továtúnjon. Alig tudtam elhinni, hogy ez tényleg megtörtént: Isten *miattam* megállította a vonatot?!

Igen, történhetnek velünk csodák! Annyira hálás voltam a Jó Istennek, hogy személyesen beavatkozott azért, hogy testvéreim körében lehessenek azon a péntek estén...!

Kedves Olvasók! Az Istennel szerzett tapasztalat – legyen az nagy vagy kicsi – mindig megerősíti hitünket, támogatja lelki életünk fejlődését, azért, hogy haladni tudjunk azon az úton, amelyre elhívott bennünket az Úr. Kedvenc írónőm, Ellen G. White egy mondata jut most eszembe: „*Nincs miért félnünk a jövőtől, kivéve, ha elfeledkezünk arról az útról, amelyen mind- eddig vezetett minket az Isten.*”

Egy büszke farizeus összetörik

Több mint harminc év telt el azóta, hogy szövetséget kötöttem az Úrral alámerítéses keresztség révén. Harminc éve törekszem Ővele járni utamat. Reggel imában szoktam kérni Isten vezetését, elé tárva ügyes-bajos dolgaimat, közbenjárva ugyanakkor családomért, hittestvéreimért, ismerőseimért, hogy majdan mindnyájan bejuthassunk az Ő mennyei országába.

Az eddig leírtak mind egy ideális keresztyén életét sugallják, de szeretném megosztani az Olvasókkal életemnek egyik fordulópontját,

Maneszes László katonatársammal Váradon

amikor – bár nem jártam be nagy lelki mélységeket – bizonyos szempontból hátat fordítottam Istennek.

Negyven év körüli lehettem, amikor úgy gondoltam, hogy most már elég jó hívő vagyok. Arra gondoltam, ezt az emberek is látják, és biztosan Isten is így gondolja. Mintha kérkedni akartam volna ezzel, gondolataimban elkezdtem összehasonlítani magam más emberekkel, akik hozzám viszonyítva – saját megítélésem szerint – alacsonyabb lelki szinten voltak. „Uram, ugye hogy elég jó vagyok?”

A Bibliában szereplő gazdag ifjú egy alkalommal Jézushoz jött és azt kérdezte Tőle:

– Jó mester! Mit cselekedjek, hogy elnyerjem az üdvösséget?”

– Menj és tartsd meg a parancsolatokat! – hangzott az egyszerű válasz.

– Mind ezeket ifjúságomtól fogva megtartottam – bizonygatta.

– Ha tökéletes akarsz lenni, add el vagyonodat, oszd szét a szegényeknek, és jer, kövess engem!

Ám Jézus e szavaira az ifjú szomorúan eltávozott... (lásd Máté 19:16-22)

A nagy felfedezés

A gazdag ifjúhoz hasonlóan rá kellett döbennem, hogy nem elég csak megtartani a parancsolatokat. Isten nem normákat akar elénk állítani, és ha a szabványnak megfelelőünk, akkor elnyerjük az üdvösséget. Ő nem egy részt szeretne pusztán az életünkből: minket akar egészen, mindenestől. Egész valónkkal szolgálunk kellene Nekí!

A bogártelki adventista imaház (épült 1985-ben)

Rá kellett eszmélnem arra, hogy jó cselekedeteim mit sem érnek: „És mi mindnyájan olyanok voltunk, mint a tisztátalan, és mint megfertéztetett ruha minden mi igazságaink...” (Ésaiás 64:5). „Elváltathatja-e bőrét a szerezsen, és a párduc az ő foltosságát? Úgy ti is cselekedhetek jót, akik megszokták a gonoszt.” (Jeremiás 13:23). „Azért aki azt hiszi, hogy áll, meglássa, hogy el ne essék.” (1 Korinthus 10:12)

Hát, a hívő embernek is szüksége lehet megtérésre? Határozottan **igen!** Mint villám cikázott át az agyamon a sok bibliai igé, amelyeket már régóta ismertem, de most mintha mind nekem szóltak volna... Igen, én azt gondoltam magamról, hogy jó hívő vagyok, és lám, most itt állok szerencsétlenül... Vajon mindaz, amit idáig tettem, semmit sem ér?

Pál apostol szavai jutottak ekkor hirtelen eszembe: „Ó, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg e halálnak testéből?” (Róma 7:24) Életem legnagyobb felfedezése volt:

- Hogy én egy nyomorult bűnös vagyok.
- Hogy nem volt elég egyszer megtérnem.
- Hogy naponta szükségem van a megtérésre.
- Hogy Jézus a hatalmas Megmentő!

Kedves Kalotaszegiek! Krisztus nem tud addig kiszabadítani bennünket a bűn rabságából, ameddig igaznak tartjuk magunkat. Először össze kell törnünk, megbánnunk bűnös múltunkat, Ő pedig máris kész segítségünkre sietni. „És aki e kőre esik,

szétzúzatik; akire pedig ez esik reá, szétmorzsolja azt.” (Máté 21:44)

Essünk hát rá erre a sziklára, Jézusra¹, bűneinkkel együtt, hogy szétzúzhassa büszke énünket, megbocsáthassa bűneinket. Váljunk képlékeny anyaggá a Mester kezében, hogy becses edénnyé formálhasson bennünket.

A Bogártelkével szomszédos Nadasdaróc ősi temploma és temető kertje

Végezetül egy néhány hasonlattal zárnám soraimat:

- Egy drogfüggő, úgy érzi, drogra van szüksége.
- Egy alkoholista az alkohol rabja.
- Egy kómában szenvedő beteg nem tud már lélegeztető gép nélkül élni.
- De mire van a **bűnösnek** igazán szüksége?

Nekem és neked, kedves olvasó, Krisztusra van szükségünk, hogy életben maradhassunk!

Az a kívánságom tehát, hogy legyenek **Krisztusfüggők**, azaz ébredjünk rá, hogy tovább már nem tudunk Nélküle – azaz Őt elutasítva – élni.

„Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalomságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban.” (Róma 8:38-39). Ámen

Szakács Miklós,
Bogártelke

¹ „És mindnyájan (...) ittak a lelki kősziklából, (...) e kőszikla pedig a Krisztus volt.” (1 Korinthus 10:4)

A Tíz- parancsolat

(5. rész)

A negyedik parancsolat

„Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteld azt. Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgot: de a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon, se magad, se fiad, se leányod, se szolgád, se szolgálólányod, se barmod, se jövevényed, aki a te kapuidon belül van. Mert hat napon át teremté az Úr a mennyet és a földet, és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék. Azért megáldá az Úr a szombat napját, és megszentelé azt.” (2 Mózes 20: 8-11)

A bűnös ember a Tízparancsolat egyikét sem tartja be szívesen, de most elérkeztünk ahhoz a parancsolathoz, amelynek magyarázatához

és be- avagy be nem tartásához a legtöbb, egymásnak ellentmondó elmélet kötődik.

A negyedik parancsolattal kapcsolatos felfogások

Egyesek úgy gondolják – hazánkban különösen románajkú testvéreink –, hogy a *vasárnap* a hétnek a negyedik parancsolatban munkaszüneti napul elrendelt *hetedik* napja, azonban a magyar nyelvű fordításban a *szombatnap* megnevezés nagyon is világos.

Mások szerint a szombat megtartása csak a zsidók számára volt kötelező, ám az Ószövetségi periódus lezárultával Krisztus követői esetében ez már nem érvényes, mivel nekünk a feltámadás napját, azaz a vasárnapot kell megtartanunk.

További vélemények szerint, ma már *semmilyen* napot sem kell megtartani, hisz „minden nap az Úré”, és

így számunkra a szombat parancsolata csupán „a Krisztusban való megnyugvást” jelenti.

Egy másik álláspont alapján a naptármódosítások és a valószínűleg pontatlan krónikák miatt mára már amúgy sem tudhatjuk, a hét melyik napjára esne igazán az a kezdeti szombatnap, így hát szinte mindegy, melyik napot tartjuk meg.

Ehhez hasonló, az ökumenizmus által befolyásolt nézőpont, melynek értelmében Isten csak azt kéri, hogy *valamelyik* napot tartsuk meg: a muzulmán a pénteket, a zsidó a szombatot, a keresztény a vasárnapot, – vagy ki amilyen napot az ő lelkiismerete szerint jónak lát –, a fontos mindebben csak az lévén, hogy őszintén, Isten iránti szeretetből tegyük ezt.

További, az evolúcióelmélet hatására született meglátás szerint, mivel a Világegyetem, a Föld és a rajta levő élet hosszú milliárd évek alatt fejlődtek ki, a teremtés „hete” csak egy jelképes fogalom, amely a zsidó vallás legendaköréhez tartozik (az Ádám és Éva, a Noé bárkája és egyéb történetekkel együtt), így hát valójában sosem létezett

A bogártelki, 1906-ban alapított adventista gyülekezet ma

az a „szombatnap” amikor Isten megnyugodott. Eszerint a modern, felvilágosult ember számára már teljesen értelmetlenné válik bármelyik nap megtartásával is törődnie. Ugyanígy, ez a magyarázat Istent is csak mint a háttérben álló, evolúciós folyamatokat irányító lényként avagy erőként képzelel el.¹

Meg kell itt említenünk ugyanakkor Európa egyre növekvő *posztkeresztény* (azaz, ősei keresztény hitét már tovább nem vivő) társadalmát is, amely számára a vasárnapi, avagy hosszabb hétvégi pihenő egy kulturális vagy demokratikus jogok által biztosított – erőgyűjtésre, szórakozásra, kikapcsolódásra való – munkaszüneti időszak pusztán.

És végül létezik egy kisebbség, amelynek meggyőződése, hogy a Biblia az élő Istennek ihletett szava, és a tíz parancsolat mindegyike – a negyedik, szombatnapi nyugalomra vonatkozó parancsolatot is beleértve – ma ugyanúgy kötelező, mivel ezek Isten örök és módosíthatatlan erkölcsi törvényét képezik.

Próbáljuk meg tehát kideríteni, mi is az igazság.

Maga a parancsolat

A parancsolat a *megemlékezz* felhívással kezdődik. Isten azt szerette volna, ha földi gyermekei előtt minden héten újból és újból felelevenedne a Teremtés hete, újra rácsodálkozva az őket körülvevő világra, mindarra, amit nekik ajándékozott, és hálát adnának Neki addigi és mindörökké tartó szeretetéért és gondoskodásáért. Ha ez a hűség megemlékezés és az Istennek való ismételt elkötelezés az évezredek során minden héten, minden családban megtörtént volna, akkor az emberiség háborúi, az Istentelenségből eredő borzalmas gonoszság, a Föld tönkretétele és a sok nyomor, szegénység és kizsákmányolás – mely e bolygót a Világegyetem szegényfoltjává tette – soha sem következtek volna be.

¹ Ezt a felfogást nevezik *evolúciós teremtésméletnek*.

Izrael, ahol még a kezdeti szombatot ünneplik – látkép a Galileai tó mellékéről

Másrészt, a negyedik parancsolat révén Isten elrendeli a hatnapi hasznos munkát, megbélyegezve ezáltal mindenfajta parazita, tétlen, haszonleső és hanyag viselkedésmódot.

Harmadsorban Isten arra szólít fel bennünket, hogy e megszentelésben egész családnak részt vegyen, gyermekek és felnőttek egyaránt, tartózkodva mindattól, ami a hat nap megszokott, de e napon elhagyható tevékenységeihez tartozik – legyen az munka vagy tanulás. A parancs kiterjed az alkalmazottakra – szolgákra –, másrészt házunk vendégeire, és ugyanígy nyugalom illeti az ember segítségére rendelt háziállatokat is². A munkától való tartózkodásnak ugyanakkor a megszentelés keretében kell történnie, amiről így ír Ésjás könyve:

„*Ha megtartóztatod szombaton lábadat, és nem űzöd kedvtelésedet szent napomon, és a szombatot gyönyörűségnek hívod, az Úr szent és dicsőséges napjának, és megszenteled azt, dolgaidat nem tevén, foglalkozást sem találván, hamis beszédet sem szólván, akkor gyönyörűséged lesz az Úrban...*” (Ésjás 58:13-14)

² Napjainkban ez kiterjeszthető a munkát végző gépekre, traktorokra, teherszállító járművekre is: nem adhatók kölcsön, sem bérbe e napra munkavégzés céljából.

De melyik a hét hetedik napja, a szombat?

Habár ez a magyar nyelv *szombat* megnevezéséből nyilvánvaló, a Szentírásból is azonnal meglátszik:

„És ímé egy ember, kinek József vala neve (...) oda menvén Pilátushoz, elkéré a Jézus testét (...) és helyezteté azt egy sziklába vágott sírboltba (...) s az nap *péntek* vala³, és *szombat* virrada rá. (...) Az öt követő asszonyok (...) készítének fűszerszármokot és keneteket. És *szombaton* nyugovának a parancsolat szerint. A *hétnek első napján* pedig kora reggel a sírhoz menének. (...) És a követ a sírről elhengerítve találák, és mikor bementek, nem találák a Jézus testét.” (Lukács 23:50-24:3)

Tehát, az Úr feltámadásának napját, amelyen az asszonyok reggel a sírt üresnek találták, a Biblia a *hét első napjának* nevezi. A vasárnap – *vasárnap* – magyar megnevezés valószínűleg a kereszténységet felvevő első királyunk, István idejéből származhat, amikor is több falu népét kötelezték egy templom felépítésére a terület központjába, ahova hetente, az akkor már nyugalomnapként elrendelt, a bibliai hét első napjára eső Úr napján, a *Dies Dominicán*, el kellett menniük. A nemrég még *pogány* magyarok mit sem értettek ³ A román *Cornilescu*-féle fordításban: „Era ziua pregătirii”, azaz „Előkészület napja volt.”

A vistai kis adventista gyülekezet

az idegen papok által latinul cerebrált miséből, ám annak végeztével megengedték nekik – ha már annyi helyről összecsdültek – a csereberét, vásárcsődést. Ekkor ki malacát, ki gabonáját, kinek mije volt, áruba bocsátotta. Ekképpen a templom előtti terek hosszú évszázadokra vásárterekké, a hét első napjának, a latin *Dominicának* neve pedig *vásárnap* lett. Ennek megfelelően a rákövetkező – a Biblia szerint a hét második napja – vált a hét fejévé, azaz *hétfővé*.⁴ A Biblia szerint a szombat pihenőnapja tehát logikus módon a hetedik, azaz *a hét első napja előtti nap*, akkor és azóta is.

A Bibliában a *szombat* napjának neve eredeti héberben *Jom Sabbath*, ahol a *Jom* napot, míg a *Sabbath* nyugalmat jelent. A *shabbath* – nyugalom – szó alakja számos más nyelvben is megmaradt, a szombati napot jelölve. Pl. latinul: *Sabbatum*, olaszul: *Sabato*, oroszul: *Szubbota*, románul: *Sâmbăta*, lengyelül és csehül: *Sobota*, görögül: *Szábato*, spanyolul: *Sábado*, stb.

De itt rögtön felvetődik a kérdés:

Vajon nem csak a zsidóság számára volt kötelező a szombat megtartása?

Elsősorban, az Úr már akkor elkönyöveltette a szombatnapot, amikor még egyáltalán nem léteztek zsidók:

⁴ Latinul: *Dies Lunae* vagy *Feria Secunda*.

„És megáldá Isten a hetedik napot és megszentelé azt, mivelhogy azon szűnt vala meg minden munkájától, melyet teremtve szerzett vala Isten.” (1 Mózes 2:3)

A fent idézett esemény pillanatában, a Teremtés hetedik napján

Jézus a mi Teremtőnk és Tanítónk (Harry Anderson festménye)

még csak a hatodik napon teremtett Ádám és Éva⁵, minden népnek az ősszülei lakták a földet, így hát életük első napja az Istennel töltött legelső, megszentelt szombatnap volt.

Másodsorban Isten szerette volna, ha később minden nép elfogadja a szombatot:

„És az idegeneket, akik az Úrhoz adák magukat (...), mindenkit, aki megőrzi a szombatot, hogy meg ne

⁵ 1 Mózes 1:26-31.

fertőztesse azt (...), szent hegyemre viszem föl ezeket (...), mert házam imádság házának hivatik minden népnek számára.” (Ésajás 56: 6-7)

De hát a szombat nemde egy ceremóniális ünnep volt mindössze, amely Jézus golgotai áldozatakor az összes őszövetségi rendtarással együtt megszűnt?

Mi az, ami érvényét veszítette a Golgotán? A kárpit meghasadt⁶, ami azt jelenti, hogy egyenes bejárásunk van az Atya elé Jézus engesztelő vére révén⁷, nem lévén többé szükség a – különben addig is Krisztusnak erre a legmagasztosabb áldozatára előremutató – állatáldozatokra⁸. Ugyanígy, megszűntek mindazon őszövetségi ünnepek, melyek az engesztelő áldozati rendszerhez kötődtek, előrevetítve az Úr Jézus munkásságát: úgy mint a pászkabarány, a kovásztalan kenyerek, a nagy engesztelési

nap és egyéb ünnepek.

Csak hogy a hetednapi szombat az egyetlen olyan ünnepnap, amely a bűnbeesés előtt adatott, semmiképpen sem kötődve a bűn miatti engesztelés érdekében megalapított áldozati rendszerhez. A szombat parancsolatának célja, amint a megfogalmazásában is kifejeződik,

⁶ Máté 27:51.

⁷ Zsidók 10:19.

⁸ Zsidók 9:9-12, 10:14.

a Teremtőről és a Teremtésről való *megemlékezés*, mely ünnepet hét-ről-hétre megülték volna Ádám és Éva, valamint az ő leszármazottaik akkor is, ha sosem estek volna bűnbe.

Ugyanakkor már az is elgondolkoztató, hogy Isten ezen napnak a megszentelését a saját kezével megírt Tízparancsolat kötőabláin⁹ örökítette meg. Vajon megengedhető-e, hogy bármilyen emberi hatalom módosítsa ezt a törvényt, avagy hozzátegyen vagy elvegyen belőle?

„Mert ha valaki az egész törvényt megtartja is, de vét *egy ellen*, az egész törvény megrontásában vétkes. Mert aki ezt mondotta: Ne paráználkodjál, ezt is mondotta: Ne ölj. És ha nem paráználkodik, de ölsz, törvénszegővé lettél.” (Jakab 2:10-11)

Itt Jakab apostol a Tízparancsolatra utalva annak megbonthatatlan egységéről beszél: a parancsolatok bármelyikét áthágva, *törvénszegővé* válunk.

Idejétmúlt parancsolatok?

Egyesek úgy érvelnek, hogy az ószövetségi törvény – a Tízparancsolattal együtt – idejétmúlt, a keresztényekre nézve már nem kötelező érvényű. De hát ez azt jelentené, hogy nyugodtan gyilkolhatunk, paráználkodhatunk, lophatunk – Jézus vérére hivatkozva. Ezen állítás esztelen és ördögi volta már első hallásra bárki előtt nyilvánvaló, de lássuk, mit mond erről a Biblia:

„*Valaki bűnt cselekszik, törvényteleniséget is cselekszik, a bűn pedig törvényteleniség.*” (1 János 3:4) János apostol az első keresztény évszázad végén teljesen természetes módon beszél a bűnről úgy, mint a törvény áthágásáról. Ugyancsak ő a Jelenések könyvében azokról is szól, akik az üdvösséget elvesztik:

„*A gyáváknak pedig és a hitetleneknek, és utálatosoknak és gyilkosoknak, és paráználknak és bűbájosoknak, és bálványimádóknak és minden hazugoknak, azoknak része a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz, ami a második halál.*” (Jelenések 21:8)

⁹ 5 Mózes 5:22.

A világ egyik legjobb orvosi egyeteme és klinikája, az Adventista Egyház által működtetett Loma Linda Medical Center Kaliforniában

Világosan látszik tehát, hogy mind a Golgota előtti, mind az azutáni időszakban mindannyiunknak meg kell térnünk bűneinkből – amelyek törvénszegést jelentenek –, hacsak nem akarunk a második, örök halálban részesülni.

Ma már csak a szeretet...?

Egy gyakori, ehhez kötődő vélemény szerint, az Úr Jézus a Máté 22: 34-40 verseiben eltörölte a Tízparancsolatot, csupán a szeretet két nagy parancsolatát hagyva meg. Az említett részben az egyik törvénytudó megkérdi: „Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben?” Jézus pedig ekképpen válaszol:

„Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből (...) Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.”

Elsősorban, itt Jézus a szeretet két nagy parancsát az Ószövetségből idézi: mégpedig 5 Mózes 6:5-ből és 3 Mózes 19: 18-ból. Ennek értelmében ezt a két nagy parancsolatot nem az újszövetségi időkben rendelte el, hanem írásban közölte 1600 évvel azelőtt Mózes által – habár lényegében azok mindig is léteztek, mivel a szeretet Isten lényétől elválaszthatatlan. („...mert az Isten szeretet” – 1 János 4:8).

Másodsorban pedig az Úr itt nem azt mondja, hogy a szeretet e két parancsa *helyettesíti* avagy *eltörli* az addigi törvényt, hanem hogy *ettől függ* a törvény és a próféták, azaz mindenben a szeretet nagy elve érvényesül.

De ha szinte mindenki a vasárnapot ünnepli, bizonyára léteznie kell valahol egy igei parancsnak, mely a szombatünneplést áthelyezi a hét első napjára – mondhatná az Olvasó.

Ez a kérdés bennem is felötlött annak idején, és óriási meglepetés ért: sehol sem találunk a Bibliában ilyen rendelkezést, sem az Úr Jézus részéről, sem az Istentől ihletett apostolok valamelyikének írásaiban - amely eltörölné vagy módosítaná a szombat parancsolatát, illetőleg elrendelné a hét első napjának, a későbbi vasárnapnak a megszentelését.

Sőt, a Megváltó ekként szól Máté 24:20-ban: „Imádkozzatok, hogy a ti futásokatok ne télen legyen, sem *szombatnapon*.”

De miről is van itt szó?

Az Úr e fejezetben Jeruzsálem lerombolásáról beszél tanítványainak, ami be is következett kb. 40 évre rá, i.sz. 70-ben, a római sereg által. Az Úr Jézus arra tanította követőit, hogy

amikor látják hogy a „pusztító utálatosság” a szent helyen van¹⁰ (Máté 24:15), avagy más igehely szerint Jeruzsálemet hadseregek veszik körül (Lukács 21:20), akkor meneküljenek. Úgy is történt: az akkori keresztény gyülekezet az ostrom egy szünetét felhasználva elmenekült Pella várába, a Jordánon túlra, míg az ottmaradó, nem keresztény zsidók nagy része áldozatul esett a visszatérő római seregeknek.

Miért is említettük ezt a tragikus eseményt? Figyeljük meg: Jézus előre látta mindezeket, és arra bátorítja tanítványait, imádkozzanak: sem télen – amikor nehezebb a nőknek, időseknek, gyermekeknek a menekülés –, sem szombatnapon – amely az Istenel való közösségre és nyugalomra van szánva – ne legyen az ő futásuk.

Tehát innen is világosan látszik, hogy az Úr *nem is gondolt arra*, hogy a feltámadását követő szinte 40 év múltán követői más napot ünnepeljenek *a szombaton kívül...!* Így erejét veszíti azon érvelés, miszerint az első Egyház a Golgotát követően már a hét első napját ünnepelte volna a szombat helyett.

De hát akkor honnan ered a vasárnap megünneplése?

Mivel az Újtestamentum kánonja az első század végén lezárul, e kérdés megválaszolása érdekében már a történetíráshoz kell folyamodnunk.

I.sz. 132-135 között az Izrael földjén megmaradt zsidók Bar Kochba vezetésével fellázdáltak a rómaiak ellen. A felkelést leverték, és a zsidóságra az egész Római Birodalomban nehéz idők következtek. Csakhogy az eközben már nagyjából nem-zsidókat magába foglaló, és a Birodalom egész területén elterjedt kereszténységet is a zsidóság egyik szektájának tekintették, hisz egy zsidó embert, a *názáretbeli Jeshuát* követték, és a zsidók szent könyvét, az Ószövetséget is elfogadták. Emiatt is egyre több keresztény próbált meg különbözni a zsidóktól, és e tekintetben a szombat megtartása akadályt jelentett. Így itt-ott meg-

jelent az Úr feltámadására való első napi megemlékezés is a szombati nyugalomnap mellett.¹¹

Nagy Konstantin császár (272-337) bronz fejszobra a római Capitolini múzeumban

A második fontos esemény nagy Konstantin császár trónra lépése volt, aki egyrészt 313-ban a mediolanumi (Milanói) rendeletben megszüntette az időközben elődei által beindított és rettenetes méreteket öltött keresztényüldözést, majd a 321-ben, Napisiten imádóként a Nap tiszteletre méltó napját tette meg heti pihenőnapnak¹², mely történetesen éppen a bibliai hét első napjára esett... Innen már világos az út: a következő évtizedekben az Egyházba beáramló pogányok a Napisten kultusz ezen elemét is magukkal hozták, számos más pogány ünneppel és szokással együtt, amelyeket azután a felhígult egyház amúgy is zsidó- meg szombatellenes vezetői szentesítettek, és kellő „keresztény” formába öntöttek, betiltva a vasárnapival még számos helyen párhuzamosan folyó szombatünneplést.¹³

¹¹ Apostoli Konstitúciók, 3. század: „Tartsátok meg a szombatot és az Úr napjának ünnepét, mivel az első a teremtés emlékműve, a második pedig a feltámadásé.” (7. könyv, 2. rész, 23. fejezet)

¹² A rómaiak a planetáris hét minden napját valamely égitest istenségéről nevezték el: Nap, Hold, Mars, Merkúr, Jovi (Jupiter), Vénusz, Szaturnusz. (Dies Solis, Dies Lunae, Dies Martis, Dies Mercurii, Dies Iovis, Dies Veneris, Dies Saturnis) Lásd a román nyelvben is: Luni, Marti, Miercuri, Joi, Vineri. Angolul és németül a vasárnap: Sun-day/Sonn-tag – a Nap napja.

¹³ Pl. íme a 366. évi laodiceai zsinat egyik határozata: „A keresztények többé ne zsidózza-

Kedves Olvasók!

Újból feltevődik a kérdés: emberi rendelkezésekre hallgatunk, avagy Arra, aki ezt mondta: „Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok.”? (János 14:15)

Minden nap az Úré

Valóban így van, sőt egész életünk és mindenünk az Övé, de a negyedik parancsolat a hetedik napot különválasztja a többitől, és kéri a megszentelését. Az is igaz, hogy a keresztény megnyugszik Krisztusban, de nem úgy, hogy őt elismeri Urának, ám figyelmen kívül hagyja az Atyának az Igében lefektetett akaratát.¹⁴

Naptármódosítás

A keresztény évszázadokban csupán egyetlen naptárreform volt, amikor is XIII. Gergely pápa rendelete nyomán 1582. október 4-ére, mely *csütörtökre* esett, és másnap péntek, október 15. következett. Ekképpen kijavították azt a kb. 10 napos lemaradást, amely a Julius Caesar i.e.

XIII. Gergely pápa (1502-1585)

45-beli új naptárának bevezetésétől felgyűlt. A változtatást néhány katolikus ország rögtön elfogadta, míg a protestáns és az ortodox világ később, egészen Oroszországig 1918-ban. Ezt a módosítást nevezzük a Julianusról a Gergely naptárra való áttérésnek,

na, *a szombatot* dologtalanul töltve, hanem dolgozzanak ezen a napon..., és ha mégis zsidózáson érik őket, legyenek átkozottak.” (C. Hefe: Istorica Conciliorum Bisericeae, 2. kötet, 316. oldal)

¹⁴ „Nem minden, aki ezt mondja nekem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába, hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.” (Máté 7:21)

¹⁰ Egyes magyarázatok szerint az Úr itt az ostromlók által a templom falára kitűzött római zászlóra utalt.

A Tízparancsolat írásba foglalásának helye, a Színáj-hegy

mely változás, mint fentebb láttuk, a hét napjainak rendjét nem érintette.

A krónikák pontossága

Az egyiptomi fogság idején a zsidók talán valóban szem elől téveszthették a hét hetedik napját, ám az Úr, a kivonulást követően, a manahullás alkalmával újra leszögezi számukra időben a szombat napját. Ekkor nem hullt manna, és a népnek nyugodnia kellett. Íme, Mózes szavai:

„A holnap nyugalom napja, az Úrnak szentelt szombat: amit sütni akartok, süssétek meg, amit főzni akartok, főzzétek meg, ami pedig megmarad, azt mind tegyétek el magatoknak reggelre. (...) És nyugoszik vala a nép a hetedik napon.” (2 Mózes 16:23,30)

Ezután pedig 1600 éven át az Úr Jézus eljöveteleig a zsidó nép hétről-hétre megtartotta a szombatot, és azóta is természetes módon – a keresztény világhoz hasonlóan – tartják számon a napokat, mint ahogyan a mi életünk során is történt ezideig. Így hát biztosak lehetünk abban, hogy a hét mai napjai pontosan fedik a Teremtés hetének napjait.

A fő az, hogy valamelyik napot őszintén megtartsuk...

Isten az Ő törvényének betartását nem a mi csalóka emberi szívünk

vagy tökéletlen értelmünk *elgondolásaira* bízta. Amikor összeüleinknek meghatározta: *Arról a fáról ne egyetek!* – akkor azt pontosan úgy is gondolta. A negyedik parancsolat nem úgy szól: Tartsd meg valamelyik napot, amelyiket te jónak látod, vagy amit a környezeted diktál, hanem: *A hetedik nap szombatját...*

Evolúciós teremtélmélet

Ez is Sátánnak egyik ravasz cselekedése, amelyet egy ideig én is elfogadtam. Ez az elmélet mintha engedményt tenne, elfogadva valamilyen Isten létezését..., de milyenét? Milyen Isten az, aki az evolúció mozgatórugója, a természetes sze-

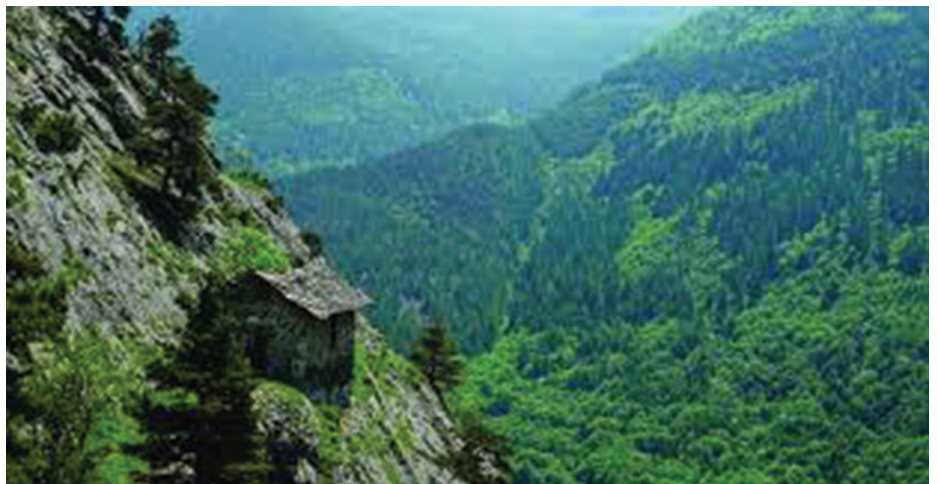
lekció kegyetlen dzsungeltörvénye által, rengeteg szenvedés és halál révén hozza létre évmilliárdok alatt világunkat? Isten mindenható, és akár egy pillanat alatt is megteremthette volna a világegyetemet. Ha pedig a Bibliának már az első soraiban kétkedem, csupán tanítómesének tartva az ott leírtakat, nemsokára már az egész Szentírás mesének fog tűnni, ahogyan már oly sok racionalista (az emberi ész felsőbbrendűségét hirdető) Bibliakritikussal is megtörtént...

A modern, világi ember

Az Isten nélküli, focizó-tévéző-flekkenező hétfégi pihenő kihúti a szívet, és nem nyújt lelkiezt az esetleg felbukkanó nehézségek elviseléséhez. Testileg talán felerősödik az ember, de Teremtőtől, a hit és szeretet valódi forrásától távol marad.

Jó, de mindezekén túl vajon nem veszi-e az Úr mégis jó néven, és nemde az iránta való szeretetünket mutatjuk ki azáltal, hogy vasárnaponként megemlékezünk az Ő Szent Fiának feltámadásáról, még akkor is, ha erre nem nyertünk pontos utasítást az Igéből?

Emberi szempontból nézve valóban így lenne, csak hogy a bibliai vallás minden cselekedetének igei alapja kell, hogy legyen, hisz máskülönben csak egy emberi elképzelésen alapuló, *hiábavaló* hitgyakorlatunk lesz: „Pedig *hiába* tisztelnek engem, ha oly tudományokat taníta-

A középkor bátor Biblia-terjesztőinek, a valdenseknek egyik rejtett kunyhója Piemontban, az Alpok hegységben

Az egyik Egyesült Államokbeli (New Englandi) hetednapos baptista gyülekezet 1938-ban

nak, melyek emberek parancsolatai.” (Máté 15:9)

Jó, de én úgy érzem, mégsem tudnék mátol a vasárnapra mint közönséges napra tekinteni. Hisz e napon támadt fel az Úr...! Nem teszi ezen esemény a vasárnapot a keresztény hét legfontosabb napjává?

Ha jól meggondoljuk, a Golgotai áldozat volt azon esemény, melyre az egész teremtett világ várt. Urunk azon a pénteki napon, a kereszten függve fizette le az örök időkre szóló váltságot értünk. A Megváltási Terv szempontjából tehát ez volt a világtörténelem legfontosabb napja. Urunknak harmadnapra, a hét első napján bekövetkező feltámadása, és a negyvenedik napra, egy csütörtöki napon megtörtént mennybemenetele már csak természetes, előre megprófétált következményei voltak e rendkívüli áldozatnak, hisz

az Atya nem engedhette hogy Fia a sírban maradjon, és vágyott Őt magához venni a mennyei hajlékokba. De mindez nem jelenti azt, hogy a szombat helyett például a pénteket kellene megszentelnünk, vagy azon a napon nyugodnunk, erre való határozott Igei parancs nélkül.

Csak Istennek, a mi Teremtőnknek van joga meghatározni az Őiránta való imádatunk formáját, rendelkezéseit. Mi, bűnös emberek, miként merészelhetnénk az Ő szaván módosítani, abból elvenni, vagy ahhoz hozzátenni?¹⁵ Csupán Isten a szentség forrása, és ha Ő a hetedik napot megszentelte, mi, emberek hogyan törölhetnénk el e szentséget, közönségesnek nyilvánítva azt? Nem jelentené-e azt, hogy ezzel Isten fölé próbálunk emelkedni? Ha pedig a vasárnapot szentnek nyilvánítjuk, ezennel azt állítjuk, hogy van hatalmunk valamit is megszentelni –

¹⁵ Lásd Jelenések 22:18-19-et.

de hát ezt a Biblia szerint csak az Úr teheti meg, csak Ő, az egyedüli Szent Isten,¹⁶ minden szentség forrása tehet szentté időt – úgy mint a szombatnapot – vagy helyet – amint a jeruzsálemi templommal vagy a szent sátorral tette – és semmiképpen sem a bűnös ember, önhatalmúlag, nélkülözve minden fajta, Isten részéről történő Igei megbízatást.

A szombatnap szó szerinti megtartása

Mindig léteztek a keresztények között olyanok, akik törekedtek mind a tíz parancsot, és köztük a negyediknek is hűséges megtartására. A középkori Skócia és Írország lakói, az Alpok völgyeiben letelepedett valdensek, a távoli Abesszínia Egyháza, a székely szombatosok, a Hetednapos Baptista és Adventista Egyházak... az évszázadok folyamán egészen napjainkig tanúságot tesznek az örökkévaló Törvényről és annak Alkotójáról, akinél nincsen változás, sem annak árnyéka¹⁷, és az Isten Szent Fiáról, aki önmagát a szombat Urának is nevezte.¹⁸

„Mert amint az új egek és az új föld, amelyeket én teremtek, megállnak én előttem, szól az Úr, azonképpen megáll a ti magvatok és nevetek. És lesz hogy hónapról-hónapra és szombatról-szombatra eljön minden test engem imádni, szól az Úr.” (Ézsaiás 66:22-23)

Jancsó Erik,
Szászfenes

¹⁶ „Ki ne félné téged, Uram! és ki ne dicsőítené a te nevedet? mert csak egyedül vagy szent!” (Jelenések 15:4)

¹⁷ Jakab 1:17.

¹⁸ „Mert a szombatnak is Ura az embernek Fia.” (Máté 12:8)

Ima-sarok

„És az Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon, bizonyosságul minden népnek: és akkor jön el a vég.” (Máté 24:14)

- Imádkozzunk a Jézus Krisztusról szóló jó hír terjedéséért az egész világon, s azért, hogy az evangéli-

um nyújtson reménységet a Föld különböző pontjain sok szenvedés közepette élőknek.

- Imádkozzunk a Kalotaszegen magányosan élőkért: az Úr vigasztalja őket, és legyen a legjobb barátjuk.

Szombat vagy vasárnap?

Válaszoljon a Szentírás!

(1. Rész)

Sokak szerint Jézus már e földi munkássága során áthágta a szombatot, és erre tanította követőit is. Vizsgáljuk meg tehát a következőkben ezen állítás helyes voltát!

Hogyan viszonyult Jézus Krisztus az isteni törvényhez és a szombathoz?

Ő kijelentette: „**Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek, vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább hogy betöltssem**” (Máté 5:17).

Amennyiben nem állt Jézus, a mi Megváltónk szándékában eltörölni a törvényt, akkor az ma is érvényben van. Ő *betöltötte* a törvényt, vagyis *megtartotta*¹. Nem farizeusi legalista módon, hanem szeretetből. Amikor tanítványaitól búcsúzott kereszthalála előtt, felhívta tanítványai figyelmét arra, hogy a Krisztus iránti szeretetnek az ő parancsolatai megtartására kell indítania követőit. János 14:15). Az effajta engedelmességre készítessen az Isten iránti szeretet minden embert (1Ján 5:3).

Lukács 4:16-19-ben arról olvashatunk, hogy názáreti látogatása

¹ Ugyanezen *betölteni* igét találjuk két fejezettel előbb, Jézus keresztségekor. Keresztelő János úgy gondolja, inkább Jézusnak – akiben nem volt bűnt – kellene őt megkeresztelnie, és nem fordítva. Csakhogy az Úr mindenben példát akart mutatni nekünk, követőinek, ezért így válaszol: „Engedj most, mert így illik nekünk minden igazságot *betöltenünk*. Ekkor engede néki.” (Máté 3:15) Itt a keresztség igazságának *betöltése* azt jelentette, hogy Jézus megkeresztelkedett, azaz *alávetette magát* ezen követelménynek, *cselekedte* azt. Ugyanígy, a Máté 5:17-et eképpen értelmezhetjük: „Nem jöttem, hogy (a törvényt) eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem.” – azaz azért jött, hogy *alávesse magát* a törvénynek, *cselekedje* azt.

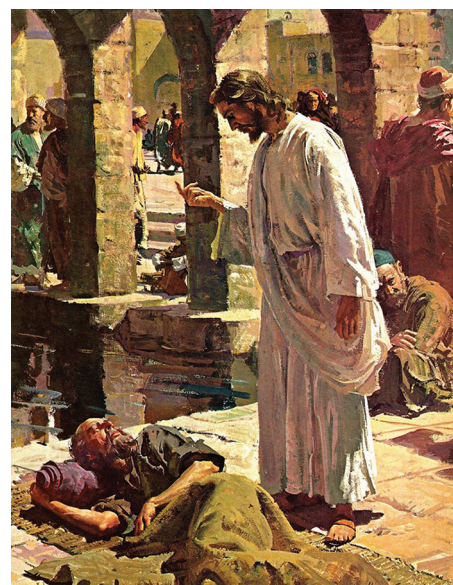
A Tízparancsolat héber nyelvű, rövidített formája

alkalmával Jézus szombaton felállt olvasni a helyi zsinagógában. Egyes magyarázatok szerint ezt azért tette, hogy minél több emberhez szólhasson. Lukács 4:16-ban azonban azt találjuk: „És méne Názáretbe, ahol felneveltetett; és beméne **szokása szerint** szombaton a zsinagógába, és felállt olvasni.” Ha szokása szerint tette az említett dolgot – ez azt jelenti egyben, hogy rendszeresen ismétlődő gyakorlat volt ez nála.

Különben az evangéliumokban nyomát sem találjuk annak, hogy az embereket arra tanította volna, ne ünnepeljék meg a szombatot. Ellenkezőleg: amikor nem sokkal halála előtt az Olajfák hegyén Jeruzsálem jövőre pusztulásáról, mint visszajövetelének jeléről beszélt, arra intette tanítványait, imádkozzanak, hogy futásuk ne télen legyen, sem szombaton (Máté 24:20). Ha szándékában állt volna a szombat ünneplésének eltörlése, és vasárnapra való áthelyezése, miért nem mondta a tanítványainak ezt: „Imádkozzatok, hogy futásotok ne télen legyen, sem a hét első napján”? Erre a kérdésre csak egy válasz adható: Jézus a jövőre nézve is pihenő- és imádati napnak tekintette a szombatot.

Mások szerint ő nem ünnepelte meg a szombatot, mert ezen a napon is gyógyított. Így tehát a szombatot nem tekintette szentnek. A négy evangélium Jézus Krisztusnak huzsonhat gyógyítási csodáját jegyzi

fel, ebből azonban mindössze hat eset történt szombaton, míg a maradék húsz más napokon ment végbe. Tehát, Ő minden napon gyógyított, mivel nem tette, hogy a hozzá fordulók meg ne könyörüljön. Mindezeket figyelembe véve, elmondhatjuk: a szombati gyógyításokkal Jézus más tanítást akart nyújtani: **Azt, hogy szabad szombaton jót cselekedni** (Máté 12:12). Csak a farizeusok és az írástudók vádaskodásai szerint nem tartotta meg a szombatot (János 5:16 és János 9:16). Akik ma azt állítják, hogy Jézus Krisztus a szombat megrontásában vétkes az aznapi gyógyításai végett, nem veszik észre, hogy eme kijelentésükkel a Krisztus korabeli farizeusok és írás-

Jézus Krisztus gyógyítása a Betesda tónál (Harry Anderson festménye)

tudók álláspontjára helyezkednek, akik Megváltónk ellenségei voltak, és akik, szeretetlenségük miatt, az emberek egészségének helyreállítását is a szombat meggyalázásának tekintették.

Ne feledjük, Isten és Jézus jelleme nem változik: Ő vagy az Atya – sem az Ó, sem az Újszövetségben – nem válthatók azzal, hogy a szenvedések enyhítését bármely napon is tiltották volna, vagy tiltanák napjainkban.

Mi a helyzet a szombati kalásztépéssel?

Amikor Jézus és tanítványai egy szombati napon gabonavetésen haladtak át, kalászokat téptek, és a szemeket kimorzsolva, elfogyasztották őket. (Máté 12:1-8; Márk 2:23-28). Ezzel kiváltották az arra járó farizeusok és írástudók mélységes rosszallását, akik szerint ez munkavégzésnek számított. Jézus Krisztus védelmébe vette a tanítványait, hiszen ők éhesek voltak, és nem volt náluk élelem. Azonban Jézus Krisztus őket védelmezte, és nem magát a kalásztépést, mely szükségtelen esetben megcselekedve valóban szombatrontás lett volna – ám a Törvény a szeretet nagy elve alapján értelmezendő. Ezért nem vétkezett Dávid sem, amikor a papok számára fenntartott szent kenyerekből evett.² (Máté 12:3-4).

Mindezek értelmében a Megváltó senkit sem oldott fel a szombat megtartásának parancsa alól, hanem mindössze gyönyörűséggé akarta tenni az ember számára (Ésaiás 58:13-14), és felszabadítani azt az isteni jegyet nélkülöző emberi rendelésektől. Isten például sosem rendelt el *szombati járófölddel* kapcsolatos utasítást (amely előírta, mekkora távolságot volt szabad gyalog megtenni a szent napon), illetve sosem tiltotta a gyógyításokat, a zsidó vezetők viszont törvénybe ültették ezeket is.

Számos mai keresztény a szombat és a törvény megszűnését Pál apostol

gyakorlatával és tanításával indokolja. Tekintsük hát meg ezen problémát közelebbről!

Hogyan viszonyult Pál apostol a szombat megünnepléséhez?

A korai kereszténység eme jelentős alakja sok helyre ellátogatott – főként pogány vidékekre –, és hirdette az evangéliumot szombaton az ottani zsinagógákban. Sokak szerint ezt csupán azért tette, mert a zsidók egyébként is szombaton gyűltek össze, és csak ekkor kerülhetett velük kapcsolatba. Pál a püszidiai Antiókiában, és Galácia tartományának több városában, majd Filippiben, Thessalonikában, Béreában, Athénban, Korinthusban és Efézusban is prédikált. Filippiben egy vízparton tette ezt, mivel abban a városban nem volt zsinagóga; Athénban az Areopágoszon; Efézusban a helyi ottani zsinagógában, majd egy Tirannosz nevű embe iskolájában.

Figyelemre méltó, ami Antiókiában történt (Apostolok Cselekedetei 13:14-48), ahol Pál a városi zsinagógában Krisztusról beszélt, hiszen onnan kilépve, arra kérték őt *a pogányok*, hogy a következő *szombaton* is prédikálja nekik ugyanezeket a dolgokat. Így hát, a rákövetkező szombaton majdnem az egész város összegyűlt „Isten igéjének hallgatására” (44. vers). Ha Krisztus az Ő halálával – úgymond

– érvénytelenítette a szombat parancsolatát, miért nem mondta Pál apostol a pogányoknak: „Nem szükséges, hogy a következő szombati várjatok. Csak a zsidók miatt vagyok itt szombatonként. Én ezt már holnap, vasárnap, az Úr Napján is elmondhatom nektek az öröndetes üzenetet.” Az apostol azonban nem jelenthette ki ezt, sőt eszébe sem jutott, ugyanis tudta, hogy a Teremtéskor megszentelt szombat továbbra is szent.

A törvény – és a szombat – problémája Pál apostol leveleiben

– **Róma 6:14: „Mert a bűn ti rajtatok nem uralkodik, mert nem vagytok törvény alatt, hanem kegyelem alatt.”** Azt jelentené ez, hogy a törvény érvénytelen, így a szombat parancsa is? Törvény *alatt* lenni azt jelenti, hogy a törvény ítélete alatt állunk, mivel áthágtuk, megszegtük. Ha azonban ráébredünk erre, és elfogadjuk Jézust személyes megváltónknak, azaz hisszük, hogy helyettünk, érettünk és a mi bűneinkért halt meg, Isten megbocsát, és kegyelméből nekünk tulajdonítja Krisztus igazságát, érdemeit. Amikor ez megtörténik, már nem a törvény, hanem a kegyelem alá kerülünk: „Nincsen azért immár semmi kárhozzátásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak, akik nem test szerint járnak, hanem Lélek szerint” (Róma 8:1). Ez azonban nem

A ma már jórészt víz alá került Bözödújfalú régebbi képe - ahol, 1944-beli, náci haláltáborba való elhurcolásukig, az utolsó székely szombatosok éltek

jelenti azt, hogy ezután Isten törvényét figyelmen kívül hagyhatjuk. Pál apostol erről így ír: „A törvényt tehát hiábavalóvá tesszük-e hit által? Távol legyen! Sőt, inkább *a törvényt meg erősítjük!*” (Róma 3:31). Mint már említettük, Isten törvényében benne van a negyedik parancsolat is, amely előírja a szombat megtartását.

– **Róma 10:4: „Mert a törvény vége Krisztus, minden hívőnek igazságára.”** Talán Krisztussal véget ért a törvény (a parancsolatok)? Íme hogyan hangzik ez az ige egy újabb Bibliafordításban: „Mert a törvény **végcélja** Krisztus, minden hívő megigazulására” (Új protestáns fordítás). A törvényből megérthetjük, hogy bűnösök vagyunk, mert vétettünk ellene. A végcélja Krisztus, hiszen Őrá, Reá mutat, mint bűnbocsánatunk és megigazulásunk egyetlen lehetőségére.

– **Róma 14:5-6: „Emez az egyik napot különbnek tartja a másikkal; amaz pedig minden napot egyformának tart. Ki-ki a maga értelmére felől legyen meggyőzve. Aki ügyel a napra, az Úrért ügyel, és aki nem ügyel a napra, az Úrért nem ügyel. Aki eszik, az Úrért eszik, mert hálákat ad az Istennek, és aki nem eszik, az Úrért nem eszik, és hálákat ad az Istennek.”** Milyen napokról van szó az 5. versben? Bizonyos ószövetségi ceremóniális ünnepekről, amelyek egyes, többnyire zsidókból lett keresztények számára fontosnak tűntek, míg más, ugyancsak hűségese tagok nem ragaszkodtak hozzájuk. (Gal. 4:10-11, Kol 2:14-17). Ami az eledelt illeti, egyeseknek problémát jelentett, hogy szabad-e enni a bálványoknak áldozott állatok megmaradt húsából. Pál apostol ír erről 1Korinthus 8. fejezetében, és a 10. fejezet 25-28. verseiben. A hitben újjak tartózkodtak ezeknek fogyasztásától. Pál végkövetkeztetését a 31. versben találjuk: „Azért akár esztek, akár isztok, akármit cselekesztek, mindent az Isten dicsőségére műveljete.” Tehát, a hitben erősek tanúsítsanak megértést és toleranciát az aggályoskodókkal szemben.

Az ókori Kolossének, Pál egyik misszióterületének romjai ma

– **Kolossé 2:14** Jézusról a következőket mondja: **„Azáltal, hogy eltörölte a parancsolatokban ellenünk szóló kézírást, amely ellenünk volt nekünk, és azt eltette az útból, odaszegezvén azt a keresztfára”** (Lásd még Efézus 2:15-öt). Mi volt az ellenünk szóló kézírás? 5Mózes 31:24-26 szerint létezett egy törvénykönyv, amelyet ugyancsak isteni ihletésre Mózes írt, majd pedig megparancsolta, hogy tegyék a szövetség ládájának oldalához, hogy: „...legyen ott ellened bizonyosságul.” (26. vers) Ez a könyv nem a Tízparancsolat volt, hiszen azt maga Isten írta két kőtáblára (2 Mózes 32:16; 34:1), és ezeket a szövetség ládájában őrizték (5 Mózes 10:5). Jézus nem ez utóbbit tette félre, hanem azt, amit Mózes írt könyvbe, amely pusztán a ceremóniákat tartalmazta.

A **Kolossé 2:16-17-ben** Pál azt írja: **„Senki azért titeket meg ne ítéljen evésért, vagy ivásért, avagy ünnep, vagy újhold, vagy szombat dolgában, melyek csak árnyékai a következő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé.”** Az „árnyékai a következő dolgoknak” kifejezés azt üzeni, hogy olyan dolgokról van szó, amelyek a jövőben fognak teljesedni. Voltak szertartási vagy árnyékevésések, egyes áldozatoknak bemutatása alkalmával, amikor a papoknak enniük kellett az áldozatok

húsából, szimbolikusan is jelezve, hogy ők hordozzák a nép bűneit (3 Mózes 10:17). Ami az árnyékvást illeti, ezekkel az itáláldozatokkal kapcsolatban a Biblia nem közöl részleteket. Mindezek olyan „árnyékok” voltak, amelyek az áldozatokkal együtt az eljövendő Krisztusra mint Isten Bárányára mutattak, aki elveszi a világ bűneit (1 János 1:29). Ezekhez hasonló módon árnyékszombatok is léteztek, azaz árnyékünnepek, például a nagy engesztelési nap (3Mózes 16), amely Jézus Krisztusra mutatott, mint nagy Főpapunkra, aki érettünk esedezik a mennyben (Zsidók 7:25).

Ezek az ünnepek ceremóniális szombatok voltak, mert ilyenkor – nem volt szabad semmiféle munkát végezni (3 Mózes 23), akárcsak a hétvégi szombatokon. Mivel ezek az árnyékok Jézus Krisztusban teljesedtek, az áldozatok és ceremóniális szombatok érvénytelenné váltak. Ezekre nézve írja az apostol, hogy senki sem ítélheti meg a másikat miattuk. A hetedik napi szombat nem árnyék volt pusztán. Nem a bekövetkezendő dolgokra mutatott előre, hanem vissza a múltba, a teremtésre, amikor Isten a hetedik napon megpihent, majd megáldotta és megszentelte ezt a napot.

László Jenő,
nyugdíjas, Kolozsvár

(Folytatása következik)

Könyvajánló

SUSI HASEL MUNDY:
Ha ezrek esnek is el...

1939-ben Hitlernek nagy tervei vannak: egy egész világot készül megtámadni roppant hadigépezetével. Eközben Frankfurtban egy kis család éli szokásos mindennapjait, még nem sejtve a vihart, mely készül rájuk törni... Meg tud-e maradni hívő kereszténynek az édesapa, a német hadsereg tagjaként, a háború hosszú évei alatt kint a fronton, anélkül hogy hitét elárulná? Ellent tud-e állni a náci párt nyomásának a hívő feleség otthon, gyermekeit az igazi Vezérnek, a felettük őrkdő Istennek nevelve?

Franz és Helene Hazel lélegzetelállító története felkészíti az olvasót arra, hogy az esetleg elkövetkező legnagyobb próbákban is bízni tudjon a megtartó, könyörülő Istenben.

228 oldal ára: 22 lej. A könyv megrendelhető a szerkesztőség címén, postán, telefonon, SMS-ben, vagy e-mailben.

Nyerő kérdés

Kutassunk a Galácia-beliekhez írt levélben!

Ha a hívő ember újjászületik víztől és Lélektől, életében megmutatkozik a Lélek gyümölcse. Hány új lelki tulajdonságot jelent ez? **Soroljuk fel őket, és adjuk meg az Igehelyet is!**

A választ postai levél, sms, vagy e-mail formájában a szerkesztőség címére várjuk. A helyes választ adók könyvjutalomban részesülnek.

A májusi nyerő kérdés válasza: Kutassunk a Bírák könyvében! Gedeon 300 harcossal támadt rá egy éjjel a hatalmas midjáni táborra. **Azonban hány harcosa volt kezdetben?**

Válasz: Gedeon, az Úr által az 5 Mózes 20:8-ban megparancsolt hadi törvény szerint így szólt a néphez: Aki fél és retteg, térjen vissza! „És viszatérének a nép közül huszonkétezeren, és csak tízezren maradtak ott.”

(Bírák 7:3) **Tehát, kezdetben 32.000 ember követte Gedeont.** De az Úr ezt mondta Gedeonnak: „Még ez a nép is sok!” (4. vers) Isten azt akarta, hogy egy csoda folyamán, az Izraeliták megtapasztalják az Ő hatalmát. Ezért, Gedeonnak le kellett vezetnie a tízezret a vízhez, mely valószínűleg egy hosszan kígyózó patak lehetett. A forró napon felhevült sereg jórésze, elfeledkezve arról, hogy az ellenség rájuk támadhat, letérdelt, s úgy ivott, ám mindössze 300 ember egyik kezével a fegyverét tartva, a másikkal vizet vett, és miközben ittak, a környéket kémlelték, támadásra készülve: Isten ezt a háromszázat választotta ki, és általuk mutatta meg, hogy a siker nem a számoktól függ. (Elolvashatjuk az egész történetet a Bírák 6-8 fejezeteiből).

A júniusi nyerő kérdés válasza: Tanuljunk Jézustól! „Tanuljátok meg tőlem, hogy...” Folytassuk a mondatot, és adjuk meg az Igehelyet is!

Válasz: „...tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok, és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek.” (Máté 11:29)

Köszönjük a válaszadóknak a fáradságot, és Isten áldását kívánjuk életükre.

Kalotaszeg: Nádásmente: Bács, Szucság, Méra, Vista, Türe, Mákó, Bogártelke, Daróc, Inaktelke, Egeres-Gyártelep, Egeres-falu, Jegenyé. **Havasolja és környéke:** Györgyfalva, Szászfenes, Lóna, Magyarfenes, Szentlászló, Léta, Gyalu, Magyarapus, Kiskapus, Gyerővásárhely. **Felszeg:** Gyerőmonostor, Kőrösfő, Sárvasár, Nyárszó, Bánffyhungad, Damos, Jákótelke, Magyarvalkó, Kalotaszentkirály, Magyarókeréke. **Alszeg (Almás völgye):** Ketesd, Bikal, Zsobok, Sztána, Farnas, Kispetri, Nagypetri, Váralmás, Bábony, Középlak, Zombor.

Kalotaszeg Reménye

Szerkesztő: Jancsó Erik
Korrektúra: Orbán Hajnalka
E-mail: kalotaszegremeny@gmail.com
Tel: 0749 021 935
Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12 (szám)
ISSN/ISSN-L: 2501-3041

A *Kalotaszeg Reménye* egy magánkezdemenyezésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, ez utóbbi jobb megismerésével együtt, kiemelve egyúttal Kalotaszeg keresztényi és szellemi értékeit is (templomok, tájak, reprezentatív épületek, Istent dicsőítő irodalmi alkotások, stb). Ugyanakkor, mivel az *Igemagyarozatok a szerkesztő és a szerzők személyes meglátását tükrözik*, bizonyos tekintetben különbözhetnek egyik vagy másik történelmi Egyház vagy egyéb felekezetek álláspontjától.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail avagy postai levél útján, a fenti címeken. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Kalotaszeg Reménye